

СЕДМИЧНО
ИЗДАНИЕ
НА СЪЮЗА
НА БЪЛГАРСКИТЕ
ПИСАТЕЛИ,
ОСНОВАН 1913 г.
С ПОЧЕТЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ
ИВАН ВАЗОВ

ЛИТЕРАТУРА,
ИЗКУСТВО,
ОБЩЕСТВО

Словото

ДНЕС

Фарът и неговият пазач 17 бр. (729), 24.X.2013, година XVII - 1,00 лв.

Николай Петев

„Пиша ви, за да разбера дали
съществувате в действителност.“

Из писмо на една ученичка до Айнщайн

Искам да ви разкажа за един морски фар и неговия пазач. Всеки може би поне веднъж в живота си е виждал фар. Аз ще ви разкажа за моя. Някой, може би, пък въобще да не е виждал... Тогава този разказ най-вече към него е целеустремен.

Моят фар стои изправен на морския бряг. Да, фарове няма в ниското, нито пък по невероятни върхове. Той е изправен на брега, на ръба между земята и водата. Направен е от здрави камъни, изсечени от гръдта на земята. Споен е с ум, пот и невероятни усилия. Фарът също така се строи дълго, защото вълните пречат. Основата му е стабилна и понякога имам чувството, че обратното продължение на фара е оста на земята.

Пазачът е обикновен човек. Най-характерното за него е, че никога не излиза в отпуска.

И понеже нямам за цел дълго да изпитвам вашето въображение, ще кажа, че виждам във фара литературата, която носи в същността си най-истинското време, и времето, което носи в същността си най-истинската литература. А колкото до пазача, това естествено е писателят, който... Но за него по-нататък. Разбира се, фарът и пазачът ще бъдат от нас безпричинно осакатени, ако вложим в тях само тези две понятия. Вярвам, че вашето асоциативно мислене ще открие и други, така необходими ни ориентирани.

И така, фарът светва и угасва. Винаги. Той като че ли търси моряци, но и те, и те – винаги го търсят. Фарът свети и в буря, и при най-спокойно време. При ураган той чертае посоката, при закритото спокойствие предупреждава, че има подводни, невидими, коварни скали. И тогава – при буря, корабите започват да шурмуват вълните – чело в чело, при външно тиха и гладка повърхност – благодарение на него просто избягват спотаените угрози. Важно е също да се знае, че фарът предупреждава за плитчини. Те са особено опасни, защото невероятно трудно е измъкването от тях.

Фарът, както нищо друго, носи надежда. И винаги трябва да знаем, най-вече в оня миг, когато е най-тъмно, че ей сега той ще светне. И ние до край да разберем, че не можем бездарно, безвременно, неутрално, асоциално, печалбарски, неамбициозно, безбъдещно да мамим очите на моряците. Любовта на народа иска от писателя най-вярната посока, иска предупреждение за рифове, иска пристанища и грейнали кейове.

През годините назад сме виждали светлина на брега, но тя може да бъде и нещо друго, което се нарича

фалшив фар. Това не е нова хватка. Така някога, край бреговете на Бретан, са закачвали лампи и корабите са се разбивали в скалите. И тогава идвал часът на мародерите.

Не знам дали сте забелязали, че фаровете са забулени с особена тайнственост. Има в тях някаква магичност и магнетичност, но винаги има и нещо, което не знаем за тях. И в това тайнство пътува нашата амбиция.

За пазача на фара, както вече казах, няма почивен ден. Той може нищо друго да не знае, но знае най-главното – трябва да запали фара.

Този здрав мъж се изкачва бавно и тежко по витата нагоре стълба. Понякога ми се струва, че тя е безкрайна. И там, на върха, от малкото, но много горещо пламъче лумва огън, от искрата се разгаря пламък. Ако писателят не притежава енергията на новото, ако „а“-то от неговото „аз“ не е ново мислене, той ще може да запали само камината на своята вила. Фар той няма да може да запали. Да, писателят трябва да има невероятна амбиция. Малките мащаби са за малките души. Не се става голям творец с хитруване, с постъпателност, с изчакване или с кокетирание. Такива прийоми са удачни само при някои не дотам нравствени флиртове. Така, както сме живели вчера, днес вече е неправилно, а утре ще бъде невъзможно.

Но ако технологически вече чуваме XXI-то столетие, то дали в света на идеите сме прекрачили в новия век? Ето въпроса!

Край фара минават различни кораби, над моряците се веят различни флагове. Но той дава светлина на всички и най-важното – обединява ги, споява ги в решимостта да стигнат щастлив и свободен бряг, създава им вярата за неделимостта на света.

Фарът, като никое друго съоръжение, притежава в образа си благородство. И какво от това, че пенлива

1 ноември Ден на народните будители

„...О, неразумни и юроде! Поради что се срамиш да се наречеш болгарин и не четеш, и не говориш на своя език? Или българите не са имали царство и държава?...“
Из „История славянобългарска“

вълна го облива, че пръски го обсипват, че боклука, който след буря остава на повърхността, се опитва да го облепи. Висок е той, висок...

Имам един приятел – действителен пазач на фар. Когато го попитах става ли от всеки продължител на неговото призвание, колкото и да е странно, той отговори – да. Но не коментира въпроса ми. Това донякъде ме смути, защото разбрах, че зад малкия му отговор стои нещо по-голямо. Започнах по-внимателно да го наблюдавам. Той живееше и живее в рибарското селце край фара. Беше като всички. Носеше големи гумени ботуши. Има две деца. Ходи на родителски срещи. На една сватба бяхме заедно. Пя с всички. Неговият живот по нищо не се различава от живота на моряците в селището. Като здрава рибна кост е скрепен за прешлена на околните люде. Един ден стана авария. Един тракторист изгоря. Тогава моят приятел каза: „Той бе отличен пазач на фар.“ И аз разбрах, че всеки, навсякъде и всякога може да бъде пазач на фар.

Нека това ни бъде веруването през следващите земни дни – да бъдем талантливи и верни пазачи на светлината.

In memoriam

Почина председателят на Съюза на българските писатели Николай Петев

На 15 октомври ни напусна председателят на Съюза на българските писатели Николай Петев.

Един от най-последователните градители на съвременната българска литература, Николай

Петев отдаде силите и вдъхновението си на родното Слово.

С България в сърцето той сътвори талантливите си книги „Тук във времето“, „Поезия и позиция“, „Фарът и неговия пазач“, „Зад завесите на политически театър“, „Фарът, пазачът и вятърът“, „Не ме ли помниш“, „17 есета против този свят“, „33 стихотворения за препрочитане“ – носители на престижни литературни награди и преведени на много чужди езици.

Три последователни мандата Николай Петев беше председател на Съюза на българските писатели. В суровите години на прехода той

съумя да преведе Вазовия съюз през тежките предизвикателства, пред които е поставена българската духовност и го завеща непокътнат и единен.

Обичаше вечната младост на българското Високо Слово. Обичаше младите и им посвещаваше щедрата си мъдрост.

Остави страници, които бъдещето ще допише.

Поклон пред светлата му памет!

СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ПИСАТЕЛИ

Образи от камък, цвят и звуци

Художник
Ани Покровнишка

Мраморният град в село Илинденци - оазис на изкуството

Тази есен „Арт център Илинденци“ представи „Образи от камък, цвят и звуци 2013“ в рамките на Десети юбилеен международен фолклорен фестивал „Малешево пее и танцува 2013“. На него освен вокални изпълнения на народни песни от пиринския край бяха показани произведения създадени по време на живописен пленер, организиран от СБХ и фондация „Арт център Илинденци“ с участието на Надежда Кутева, Петя Денева, Ирина Угринова, Мария Златанова, Пламен Бонев, Мариета Конова, Валентин Георгиев. Присъстваха и ученици от Художествено училище по приложни изкуства „Свети Лука“, София със свои рисунки; каменни фрагменти на тема: „Стара каменна пластика по нашите земи“ показаха студенти от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, НБУ и НХА. Откри се и творчески пленер за попълване на картинната колекция на Община Струмани с участници Ани Покровнишка, Надежда Кутева, Огнян Механджийски, Свилен Блажев.

„Арт център Илинденци“ се намира в подножието на Пирин планина, над село Илинденци. От 1998 г. започва създаването на уникалния „Скулптурен парк“, където повече от десетилетие, всяка година се провеждат скулптурни симпозиуми, семинари, фестивали, пленери, свободно обучение на любители на скулптурното изкуство и др. Мраморът се доставя от намиращите се в близост мраморни кариери - най-големите на Балканския полуостров.

Главният инициатор за създаването на уникалния „Мраморен град на изкуствата“ е известният български скулптор Иван Русев. В началото на 90-те години на миналия век той закупува около 15 дка площ над с. Илинденци с идеята да създаде Арт център, който да бъде на разположение на художници от България и чужбина. Тази идея - и морално, и материално, е подкрепена от известни български творци като Валентин Старчев, Емил Попов, Павел Койчев, Светлин Русев и др., както и от кметовете на областта и от Министерството на културата. Дейността се разширява бързо и през 1998 г. група творци-съмишленици се обединяват и създават Фондация „Арт център Илинденци“.

Градежите в „Мраморния град“ са уникални с „рязаните“ колони, наречени от създателя си - скулпторът Иван Русев „Пеещи камъни“. Във формите им се получават интересни мембрани, които почукнати леко с метална пръчка издават специфични звуци. Наред с изграждането на „Втората улица на изкуствата“, под „звучащата“ колонада започна и планираното „навлизане“ в хълма. Положени са основите и вече се изграждат подходите към бъдещите каменни галерийни пространства, предназначени за творчески реализации и представяния. Така ще бъде създадена още една привлекателна възможност за изкуство в уникална среда, защитена от климатични изненади.

В Парка са осъществени над 50 скулптурни проекта с участието на автори от България, Румъния, Словакия, Австрия, Франция, Холандия, Индия, Япония, САЩ, Израел, Канада, Мексико.

Впечатляващо естетическо въздействие се постига и с ефектното нощно осветление в новоизградените пространства, акцентиращо върху отделни произведения и скулптурни елементи.

През целия период от създаването си до ден-дневен уникалните градежи продължават и всяка следваща година ни изненадват и очароват.

Виолета Станиславова

Скулптурите са осяали целия регион на Илинденци

Словото 17 24 октомври 2013

Живопис върху камък от художника Светлин Русев

